

BOEK BESPREKING

Essentials of oral surgery by Blair and Ivy. Tweede editie. 606 pag. Prijs geb. \$ 6,50.

De schrijvers van dit leerboek stelden zich blijkbaar in de eerste plaats tot taak den student in de tandheekkunde de noodige kennis bij te brengen van de pathologie en de diagnostiek der voor chirurgische behandeling in aanmerking komende mondfwijkingen. Daarnaast wordt die behandeling beschreven; heel in het kort voor de gevallen die tot de groote chirurgie gerekend worden en ietwat uitvoeriger voor de kleinere chirurgische ingrepen, waarmee de tandarts rechtstreeks te maken heeft.

Het boek is zonder omhaal van woorden geschreven en zeer overzichtelijk. Naast de inhoudsopgave en het alphabetisch register vindt de lezer een lijst van de 445 illustraties.

Het eerste hoofdstuk wordt, zooals te doen gebruikelijk is, gewijd aan de anatomie van de mondholte en kaken. Dit lijkt mij overbodig voor den student die aan bestudeering van de chirurgie toe is en die het een of andere leerboek der anatomie en vermoedelijk ook wel den atlas van Spalteholz (waaruit de bij dit hoofdstuk behoorende illustraties zijn overgenomen) voor het grijpen heeft. Voor zoover anatomische toelichting gewenscht is zou het m.i. praktischer zijn geweest deze in de andere hoofdstukken in te lasschen.

Ook op het gebied van de algemeene pathologie achten de schrijvers den student in de tandheekkunde vrij onmondig. Zoo treffen wij hier en daar — meestal beknopte — verklaringen van algemeen pathologische verschijnselen, evenals van allerlei klinische termen, onderzoekmethoden en therapeutische maatregelen.

Dat de schrijvers een enkelen keer tekort schieten moge een voorbeeld aantoonen. Bij de bespreking van diepe abscessen wordt vastgesteld dat het vaak moeilijk is uit te maken of pus aanwezig is. Zij achten dan incisie het eenige middel om zekerheid te verkrijgen en zien dus de proefpunctie over het hoofd.

Bij de algemeene beschouwingen over de chirurgische techniek

komen natuurlijk asepsis en antiseptis ter sprake. Hier wordt duidelijk aangegeven op welke wijze de handen van den operateur en het operatieterrain zooveel mogelijk ontsmet moeten worden. Later, bij de beschrijving van de wortelpuntresectie, wordt nogmaals gewezen op de belangrijkheid van de asepsis: „This operation should be performed with regard for modern principles of asepsis, and every effort made to exclude external bacterial contamination from the field of operation. Success can be best assured by observation of the same precautions in this regard as in any surgical operation.” Maar is het dan niet onbegrijpelijk dat de schrijvers hierop onmiddellijk laten volgen: „Since the fingers need not come in contact with the wound during root resection, the elaborate hand sterilization, so essential in general surgical operations, is as unnecessary as it is unpractical in working in the mouth, provided a technic be employed whereby no portion of the instruments or materials, that has been previously contaminated by handling or touching anything unsterile, touches the field of operation.” Waarop, om de onbegrijpelijke tegenstelling nog scherper te accentueeren, besloten wordt met: „By following the principles of asepsis we run a minimum risk of failure and facilitate healing!” Laten wij ons dan aan deze laatste stelling houden en bedenken dat ten opzichte van de voorzorgsmaatregelen bij onze chirurgische ingrepen overdaad zeker niet kan schaden.

Over de gewone tandextractie en het daarvoor benodigde instrumentarium wordt slechts weinig meegedeeld. Meer — maar toch lang niet voldoende — aandacht wordt gewijd aan de verwijdering van geïmpacteerd tanden. Terecht wordt deze operatie — vooral als zij de 3e molaren in onderkaak betreft — een vaak zeer ingrijpende genoemd, waartoe men slechts diene over te gaan indien een duidelijke indicatie aanwezig is (neuralgie, infectie der omgeving, hoofdpijn enz.)

De beschrijving van de chirurgische voorbereiding van den mond voor kunstgebitten is toevertrouwd aan den specialen medewerker *K a z a n j i a n*. Om de retentie van de prothese te bevorderen worden zoowel aangeboren als traumatisch verwekte abnormaliteiten van tandvlesch en bot chirurgisch weggenomen. Anderzijds wordt ontbrekend weefsel aangevuld. Lastig voor de retentie van een prothese zijn immers de gevallen waarin het palatinale slijmvlies zóó hard is, dat men het bot overal onmiddellijk doorvoelt. Sinds korten tijd wordt hierin verbetering gebracht door een linker en rechter sagittale incisie in het slijmvlies tot op het bot. Met een raspatorium wordt het slijmvlies plus periost van het bot afgelicht. Het periost wordt daarna aan

het bloeden gebracht en de wond zorgvuldig gehecht. Het bloed, dat de kunstmatige holte tusschen periost en bot opvult zal tot bindweefsel georganiseerd worden. Dit kost echter tijd; men moet dus minstens een maand wachten alvorens een afdruk voor de prothese te nemen.

Achtereenvolgens worden verschillende — zij het dan ook niet alle — afwijkingen besproken, die voor chirurgische behandeling in aanmerking komen. Ik wil volstaan met de vermelding van het bepaald meesterlijk geschreven hoofdstuk over de aangeboren verhemeltespleten en hazenlip. Bij uitzondering wordt hier — begrijpelijkerwijze — de noodige aandacht geschonken aan de morphologie.

Het boek eindigt met een hoofdstuk over anaesthesie. Daarin wordt de plaatselijke anaesthesie gesteld tegenover de narcose, die in de laatste 10 jaren in Amerika voor intraorale operaties zoo goed als afgedaan heeft. De plaatselijke anaesthesie immers heeft zeer vele voordeelen: men beheerscht hierbij de bloeding, heeft gelegenheid het terrein goed te overzien en tijd om de noodige zorg te besteden aan tandvleesch en processus alveolaris.

Fr.

Dr. E. Heinrich, *Die Helferin des Zahnarztes*. II Auflage. Berlinische Verlaganstalt 1936. Preis R.M. 4.90.

De tandarts die in zijn praktijk een „helpster” ter beschikking heeft, trekt hiervan lang niet altijd het profijt dat mogelijk is. Trouwens, de praktijkmethoden, opvattingen en wenschen der tandartsen zijn zóó verschillend, dat algemeene voorschriften in deze niet te geven zijn.

Wel echter staat het vast, dat er een aantal dingen is, waarvan het noodzakelijk is, dat de assistente ze kent. In de eerste plaats kennis van instrumenten, van sterilisatie, van eenvoudige verrichtingen. Immers wanneer het begrip aanwezig is, worden vele fouten vermeden!

Voor dit alles is het boekje van Heinrich ongetwijfeld geschikt. Men kan het aanvullen, men kan er in schrappen, maar zonder twijfel zal het zijn nut hebben, wanneer men dit werkje aan de Duitsch sprekende assistente ter lezing geeft. Zij kan er alleen beter van worden!

NORD

Prof. Dr. B. Gottlieb und Dr. B. Orban. *Zahnfleisch-entzündung und Zahnlockerung*. Zweite Auflage. Berlinische Verlagsanstalt 1936. Preis R.M. 18.

Verschenen is de tweede druk van dit bekende werk, waarbij echter vooral de tweede helft: „Das praktische Vorgehen am Patienten” aanzienlijk is uitgebreid en op de hoogte van den tijd gebracht. Degenen die Gottlieb's voordrachten hebben bijgewoond, zijn op de hoogte van de wijze waarop hij in de praxis gebruik maakt van zijn theoretische inzichten. De overigen zullen óók voor de praktijk, veel kunnen leeren uit dit boek dat — mede door de uitmuntende uitvoering — in de handen van iederen modernen tandarts behoort te zijn.

Wie het aandachtig heeft doorgewerkt, zal doordrongen geworden zijn van de histologische en physiologische beteekenis van de gebitsveranderingen en daardoor ook van de noodzakelijkheid om de empirisch technische behandelingen van het verleden te vervangen door een therapie die steunt op het biologisch inzicht, dat de tandheelkundige wetenschap momenteel verschaffen kan!

NORD

Dr. Wolfgang Praeger, *Das intraorale Röntgenbild*. Ein Ratgeber. Mit 131 Abbildungen. J. F. Lehmanns Verlag. München 1935. Prijs R.M. 4.—.

Wellicht zal menigeen zich afvragen of een nieuw werk over Röntgenologie momenteel nog noodig is.

Dit boekje echter van 70 bladzijden is een zeer gelukkige inval. Het is namelijk de uitgave van de verzamelde moeilijkheden op dit gebied, de laatste drie jaren gepubliceerd in de „Röntgen-ecke” van de Deutsche Zahnärztliche Wochenschrift.

Op deze wijze is een zeer overzichtelijk en zeer leerzaam materiaal bijeen gebracht, dat den practicus veel te zeggen heeft.

Wij weten dat met de moderne apparatuur het niet moeilijk meer is goede foto's te maken. Zéér moeilijk echter is vaak het „lezen” dezer foto's, met name wanneer men er werkelijk alle mogelijkheden uit wil halen.

Het werkje van Praeger is daartoe een bij uitstek geschikt hulpmiddel en zij daarom den ervarene, maar vooral ook den beginneling ten zeerste aanbevelen!

NORD